

SLITER. Regjeringen sliter politisk med de norske kampflyene i Libya. Forsvaret sliter like tungt operativt med å holde flyene gående.

Det lille, men gode bidrag

Kommentar

KJELL DRAGNES, utenriksredaktør

Regjeringen har allerede bestemt seg: seks norske F-16-fly skal hjem til sankthans etter en Libya-innsats som har kostet 261 millioner kroner. Da er det knapt noe mer futt i dem, eller sagt på en litt mer offisiell måte: De har utført et meget krevende og intens oppdrag. Både materiell og personell er så slitt at det ikke er mer å gå på. Materiellet må hjem til vedlikehold, personellet må få hvile ut.

Det er den faktiske situasjon bak forsvarsminister Grete Faremos erklæring i Stortinget i går om at Regjeringen vil vurdere et «annet og mindre omfattende bidrag enn nå» i NATOs operasjon «Unified Protector». Riktignok var både hun og utenriksminister Jonas Gahr Støre forsiktig med å si det rett ut. Det er situasjonen i Libya som skal avgjøre om Norge skal fortsette å bidra militært og med hvilke midler, fikk vi høre. Noen tidsfrist er ikke satt. Og det er fornuftig. Noe annet ville sende et feilaktig budskap til oberst Muammar Gaddafi. Men virkeligheten bak er at det norske luftforsvar har strukket sine kampflyressurser så langt at det nesten ikke er mer å gå på.

Det er snakk om dobbeltslitasje i denne saken. Politisk har debatten gått høyt, og den fortsatte i Stortinget, etter at

statssekretær Ingrid Fiskaa i UD bedrev seminartenkning i beste SV-stil og antydte at de norske flyene kan ha brutt både folkeretten og mandatet gitt gjennom resolusjonene 1970 og 1973 gjennom sine angrep mot bakkemål i Libya. Det var det ingen av partiene, heller ikke SV, som var enig i inne i stortingssalen. Der var det solid oppslutning om det norske bidraget, og sterk ros til piloter og bakke-mannskap som har gjennomført oppdragene.

Et veiskille? Det fortjener de også, og det er godt å se at norske politikere, både i og utenfor regjering, i sin sikkerhets- og forsvarsdebatt ikke faller norske utenlandssoldater i ryggen, slik det for eksempel skjedde da norske ingeniørsoldater på oppdrag for FN i Irak i 2003. De fikk ingen verdig behandling i den norske debatten. Men med søndagens veteranfeiring har vi kanskje sett et veiskille. Ingen bør glorifisere krig, men ber et samfunn om at borgere stiller opp med livet som innsats, bør også det selvsamme samfunnet gi dem den honnør de fortjener.

Hyggelig er det selvsagt også å høre at de norske mannskapene, 140 personer som på ulikt vis må til for å betjene de seks F-16, får rosende omtale for sin profesjonalitet og innsats, og er fullt på høyde med de andre ni landene som har utført luft-til-bakke operasjoner i Libya. Og det er selvsagt heller ikke noe uvanlig i seg selv at en koalisjon med 18 land og 200 fly må rotere sine bidrag. Noen er store, noen er små, og utholdenheten er ikke like stor. Slik sett har forsvarsministeren sine ord i behold om at «et annet og mindre omfattende bidrag» etter tre måneder kan være naturlig.

Hånd i hanske. Men her passer regjeringens politiske hånd rett inn i den militære hanske. Etter tre måneder vil det ikke være norske kampfly over Libya mer, og følgelig heller ingen flere norske bomber over Gaddafi. SV kan puste lettet

ut. Det kan også de to andre partiene i Regjeringen, som utad viste felles front i Stortinget i går – utenriksministeren forsikret for øvrig som hastigst på vei inn i salen at han hadde «full kontroll med mine statssekretærer». Det militære Libya-bidraget kan vris over til for eksempel overvåking, og til humanitær og politisk innsats, helt i tråd med vår forestilling om Norge som humanitær stormakt og fredsnasjon. Det er politikken.

Her er det militære. All erfaring viser at man må gange en styrke med tre for å kunne holde et oppdrag gående. Vi må altså ha minst 18 fullt ut operative F-16 for å kunne fortsette i Libya som nå. Det går rett og slett ikke. Selv på veterandagen 8. mai var det, ifølge troverdige kilder, så vidt at Luftforsvaret kunne stille med fire F-16 for å fly over Oslo. På papiret har vi over 50 F-16, men knapt 20 av dem er fullt ut operative. I tillegg er hele støtteapparatet som må til for å få flyene i luften, barbert ned til det minimale gjennom nedskjæringer og «intern effektivisering» i den perioden da det hele tiden var snakk om å styrke den skarpe enden.

Hvor lenge? Forsvarsministeren snakker om at vi er et lite land med begrenset militær evne. Men vi er altså gode. Kampflyenes innsats i Libya i 2011 er som et luftens eksempel på 30-tallets «lille, men gode hær». Vi ville uansett vært nødt til å finne et annet bidrag om ganske kort tid. Men det er ikke til å forakte politisk at dette bidraget passer bedre inn i regjeringskoalisjonens indre og ytre liv.

Men hvor lenge skal vi delta? Gaddafi har mistet sin legitimitet som leder, sa alle i Stortinget. De var like enige om at FN's resolusjon ikke åpner for regimeskifte. Men Gaddafi vil ikke gå. Hverken humanitær innsats eller politisk megling vil få ham til å endre mening. Det er bare den sterke militære makten som kan. Der står vi. Der kan vi bli stående lenge.

kjell.dragnes@aftenposten.no

En god investering

Replikk

SILVIJA SERES
president,
INSEAD Alumni Norge

Etterutdanning. Det er både lettere enn studentene tror, og enda flere fordeler enn arbeidsgivere anerkjenner. En etterutdanning ved et av de ledende universitetene i verden er en lønnsom investering. For individet og Norge.

Norske studenter går ved nær sagt alle av verdens 200 beste universiteter som topper The Times' årlige kåring, mens Norge kun er representert med to læresteder på denne listen. Det er lettere å komme inn enn de fleste tror, og det er faglig, personlig og karrieremessig givende over all forventning. Allikevel er andelen av norske studenter som studerer i utlandet lav, og har sunket fra 11 til 8 prosent de siste årene. Dette er en uheldig utvikling, fordi Norge trenger den internasjonale kunnskapen og nettverket for å konkurrere internasjonalt nå og i fremtiden.

Ser ikke poenget. Det kan være to hovedgrunner til at potensielle studenter ikke drar til slike universiteter: Noen tror ikke de kommer inn, og andre ser ikke poenget.

For deg som gjerne vil, men ikke tror du kommer inn: Det går hvis man virkelig vil. Men det krever en del jobb: Gode karakterer, forberedelse til de gjeldende testene og en målrettet søknad. For deg som ikke ser poenget: Etterutdanning i utlandet lønner seg godt på lang sikt i Norge, både økonomisk og i form av karriereutvikling. Men man må komme over to hindre: Et svakere lokalt nettverk, og manglende kjennskap hos arbeidsgivere til verdien av internasjonal utdannelse.

Gjør det. Du utvikler deg sterkt faglig, men også personlig: Du får nye arbeidsteknikker, et sterkt globalt nettverk, og en mer internasjonal virkelighetsoppfatning. For eksempel: De fleste studenter i Norge studerer i landsdelen hvor de er fra (Aftenposten 16. februar), mens bare 12 prosent av en klasse studenter på INSEAD er fra samme land eller faglig bakgrunn. Norske arbeidsgivere vil i økende grad anerkjenne de internasjonale aspektene ved slik utdannelse, og mange har fortsatt en bratt læringskurve foran seg når det gjelder ydmykhet over de globale utfordringene. Studenter som har studert ute vil være en strategisk ressurs for dem.

Tenke langsiktig. For dem som tenker bare sin første jobb, er det enklere å studere bare ved de lokale universitetene. Men hvis man tenker langsiktig, er et internasjonalt valg ved et toppuniversitet en krevende innsats som er altfor givende personlig og faglig å la være. Vi som land må ikke la gå fra oss en fantastisk mulighet til å utnytte lærdom som vil gi høy avkastning i fremtidig innovasjon og nettverk. Det vil stå oss godt når tidene blir trangere og vi må hevde oss internasjonalt på nye arenaer.